

من معالم التوحيد

**Iray amin'ireo famantarana ny
TAWHID (Fanokanana
an'Allah)**

Iray amin'ireo famantarana ny TAWHID (Fanokanana an'Allah)

Abdoul-Razzako bin Abdoul Mohsino Al-Badiry
Amin'ny Anaran'Allah, ilay Be Fiantrana, ilay Be
Indrafo

Fisaorana anie ho an'i Tompo Allah, Tompon'izao tontolo izao, ary ny fiafarana tsara dia ho an'ireo Olo-marina mpatahotra an'Allah, mijoro ho vavolombelona aho milaza fa tsy misy tompo afa-tsy i Allah irery ihany, tsy misy mpikambana na mpiara-miasa Aminy, ary Izaho dia mijoro ho vavolombelona ihany koa fa i Mouhammadi (S.A.W) dia Mpanompony sy Mpaminaniny, fiadanana anie ho Azy sy ny fianakaviany ary ny namany rehetra. ka Aorian'izany dia :

Ny Tawhid no fiandohana sy fiafaran'ny Finoana, amin'ny endriny anatiny sy ivelany, Izy io no fiantsoana voalohany sy farany nataon'ireo Iraka sy Mpam·nany, ary ny dikany dia : Tsy misy Tompo afa-tsy i Allah, noho Izay no namoronana ny zavaboary rehetra, ary nandefasana an'ireo Iraka sy Mpaminany, ary nampidinana ny Boky, ary tamin'ny alàlan'izany no nampizarazara ny Olona ho Mpino sy tsy Mino, Ary izay sambatra dia ny Olon'ny Paradisa fa ny ory kosa dia ny Olon'ny Afo-be. Izany no adidy voalohany napetraka ho an'ny Olona tsirairay feno taona, ary izany no fahamarinan'ny Finoana Islam, izay tsy eken'i Allah

mihitsy ny fivavahan'ny Olona amin'ny Finoana hafa, ka ny lanjany dia tena lehibe tokoa, ary ny tsirairay amintsika dia mila izany avokoa mba ho fampahatsiahivana sy fahatakarana, Ato amin'ity hafatra ity, "Isan'ny famantarana ny Tawhid", dia misy fanazavana vitsivitsy momba ny fahazavana sy ny famantarana ny Tawhid, amin'ny alàlan'ireto lohahevitra manaraka ireto :

Ny lohahevitra voalohany dia : Ny mampiavaka sy ny valisoan'ny Tawhid.

Ny lohahevitra faharoa : Ny famaritana sy ny tena marina momba ny Tawhid.

Ny lohahevitra fahatelo dia : Ny fanamafisana sy ny fanatanterahana ny Tawhid.

Ny lohahevitra faha-efatra dia : Ny manafoana sy ny mampihena ny Tawhid.

Ny lohahevitra fahadimy dia : Ny loharano sy ny izay niandohan'ny Tawhid.

Ny lohahevitra fahaenina : Ny vokatsoa sy ny valisoa azo avy amin'ny Tawhid.

Ireo lohahevitra enina izay horeshahin'ity hafatra ity amin'ny endrika fohifohy sy famintinana, ny tsirairay amin'ireo lohahevitra ireo dia mitaky famelabelarana sy fanazavana midadasika, fa ho fintiniko izay hahatanteraka ny tanjona, raha sitrak'Allah – Ilay Avo Indrindra – ary avy Aminy ihany no itadiavana fanampiana sy hahazoana ny fahombiazana :

Ny lohahevitra voalohany :
Ny mampiavaka ny teny fanokanana
an'Allah izay antsoina hoe : (TAWHID) sy
ny valisoany

Fantaro fa ny Tawhid dia manana toetra maro mampiavaka azy sy ny valisoa izay manondro ny maha-ambony azy ary ny toerana ambony sahaza azy. Ka holazaiko eto ny folo amin'izy ireo :

Ny voalohany dia : Izy no tanjona lehibe tamin'ny namoronana sy nampisy antsika, Araka ny Teny voalazan'Allah ilay avo Tsitoha manao hoe :

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ 56﴾

(Tsy nohariako ny Djiny sy ny Olombelona, afa tsy ny hanompoan'izy ireo Ahy 56). [Sourat Adh-Dhariyat], ary ny heviny dia :

﴿إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

(Afa-tsy ny hanompoan'izy ireo Ahy) Izany hoe : Ny hanokanana Azy, ka ny Tawhid no tanjona nanamboarana sy nahariana antsika Zanak'olobelona teto amin'izao fiainana izao, ary tsy namorona antsika ihany koa Allah amin'ny zavatra tsy misy antony na koa namela antsika ho zava-poana, fa namorona ireo zavaboary rehetra Izy mba hanompo Azy, ary nampisy azy ireo ilay avo Tsitoha - ny mba hanokana Azy amin'ny fanompoana, ary efa ampy ireo porofo hilazana ny

toeram-boninahitry ny Tawhid sy ny fahamboniany izany.

Ny faharoa dia : Ny Tawhid no fototry ny antson'ireo Mpaminany sy ireo Iraka, izany hoe : Ireo Mpaminany rehetra nirahin'Allah ilay avo Tsitoha, ny antson'izy ireo tsirairay dia mifantoka sy mifototra amin'ny Tawhid ary tena miorina amin'izany avokoa, ary misy porofo maro manamarina ny momba izany; Ohatra : Ny Tenin'Allah ilay avo Tsitoha manao hoe :

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ﴾

(Ary efa nandefa Iraka isaky ny vahoaka rehetra Izahay, [hilaza] hoe : “ Manompoa an'Allah ianareo, ary halaviro lavitra ny andriamani-diso”. [Sourat An-Nahl : 36]. Ary ny Tenin'i Tompo Allah hoe :

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ 25﴾

(Tsy nandefa Iraka teo alohanao Izahay afa-tsy tsy nambaranay azy hoe : “ Tsy misy Zanahary hafa afa-tsy Izaho irery ihany; ka aoka hanompo Ahy ianareo ! 25) [Sourat Al-Anbiya], Ary Niteny i Tompo Allah ka nanao hoe :

﴿وَسَلِّ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ أَعْلَمْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ﴾
﴿ 45

(Dia anontanio ireo Iraka nalefanay talohanao, raha nametraka Andriamanitra maro ho tompoina ankoatra an'ilay be Fiantrana Izahay ? 45) [Sourat A-zouhrouf : 67]. Ary Niteny i Tompo Allah ka nanao hoe :

﴿وَأَذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتْ يَدَايِهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ﴾

[Fa tsarovy ny rahalahin'ireo An-di, rehefa nampitandrina ny vahoakany Izy tao Al-ahqaf, nefa dia nisy mpampitandrina nandalo talohany sy taoriany, "aoka Ianareo tsy hanompo afa-tsy Tompo Allah.) [Sourat Al-Ahkaf : 21] Ary ny Nozor dia ireo Iraka maro; Izany hoe : Nifanaraka sy nifanaiky tamin'io tanjona io avokoa ny iraka taloha sy izay rehetra tonga taoriany.

﴿إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ﴾

{ Mba tsy hivavaka afa-tsy amin'Allah } Ny Tawhid no fototry ny fiantsoan'ireo Mpaminany sy ny iraka rehetra; Noho izany, ny teny voalohany henon'olona avy tamin'ny Mpaminaniny, ary ny zavatra voalohany atombony amin'ny fiantsoana an'Allah dia ny fiantsoana ny maha-Iray Azy. Satria io no fototra iorenan'ny finoana sy ny fivavahana; Ny ohatry mitovy tantana amin'ny finoana dia toy ny hazo iray, ary fantatra fa ny hazo dia misy fakany ary misy ihany koa ny rantsany, ka tsy afaka hahitsy ny hazo raha tsy amin'ny fakany, ary ny finoana ihany koa dia tsy hahitsy raha tsy amin'ny fotony.

﴿الَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي
السَّمَاءِ 24﴾

(Tsy hitanao va ahoana no nanaovan'Allah fanoharana ny teny tsara? Dia mitovy amin'ny hazo tsara iray, izay miorina tsara ny fakany, ary ny

rantsany dia manakatra ny lanitra) [Sourat Ibrahim], Toy ny hoe : lazaina maty ny hazo iray raha tapaka avy amin'ny fakany, ka dia toy izany ihany koa ny finoana, raha tsy miorina amin'ny Tawhid, dia tsy hahazo tombony amin'izany. Ny toeran'ny Tawhid amin'ny finoana dia toy ny toeran'ny fakan'ny hazo sy ny fototra amin'ny tranobe.

Mbola manaporofa fa ny Tawhid no ifantohan'ny antson'ireo Mpaminany sy ny Iraka ary ny fototry ny hafatr'izy ireo dia ny tenin'ny Mpaminany (S.A.W) ao amin'ny tatitra marina azo avy aminy manao hoe :

«الْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ مِنْ عِلَّاتٍ، وَأُمَمَاتُهُمْ شَتَّى، وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ»

“Mpirahalany avokoa ireo Mpaminany rehetra, samihafa ny renin'izy ireo, fa iray ihany ny fivavahan'izy ireo.”¹ Iray ny foto-pinoan'izy ireo, ary samy mpiaro sy mpiantso ny maha-iray sy tokana an'Allah avokoa izy rehetra, na dia samy hafa aza ny Renin'izy ireo, izany hoe : Tsy mitovy ny fitsipi-dalàna mamehy azy ireo.

(إِلَّا جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا)

(Nametraka lalàna sy fomba ho anareo tsirairay avy Izahay). [Al-Maidah: 48].

Ny zavatra faha-telo : Ny iray amin'ireo mampiavaka ny Tawhid dia ny fametrahana azy ho

¹ Notantarain'i Mouslim (2365) momba ny Hadithe-n'i Abou Hourairah, ho faly Aminy i Tompo Allah.

adidy voalohany amin'ireo Olona efa feno taona. Ka ny zavatra voalohany tsy maintsy ataon'ny olona iray rehefa hiditra hanaraka ny finoana Islam dia ny Tawhid, ary ny zavatra voalohany atomboky ny olona hiantsoa amin'Allah dia ny Tawhid, ary misy porofo maro ny amin'izany; ka ao anatin'izany : Ilay tenin'ny Mpaminany (S.A.W) :

«أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»

“Nodidiana hiady amin'ny olona Aho mandra-pijoroan'izy ireo ho vavolombelona fa tsy misy Tompo afa-tsy i Allah.” Ny Hadithe¹ Anisan'izany koa izay nolazain'ny Mpaminany (S.A.W) tamin'i Mouaz ibn Jabal (R.A) rehefa nandefa azy tany Yemen :

«إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلُ كِتَابٍ، فَلْيُكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ عِبَادَةُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ»

“Ho any amin'ny olon'ny Boky ianao, koa aoka ny zavatra voalohany hiantsoanao azy ireo ny fanompoana an'Allah ilay avo Tsitoha.” Hadithe²; Ao amin'ny fitantarana hafa dia voalaza fa hoe :

«إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ كِتَابٍ، فَلْيُكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُؤَخِّدُوا اللَّهَ تَعَالَى»

“Ho any amin'ny olon'ny boky ianao, koa aoka ny zavatra voalohany hiantsoanao azy ireo dia ny

¹ () Notantarain'i Al-Boukhari (25, 1399) sy Mouslim (21, 22) avy amin'i Abou Hourairah sy Ibn Oumar sy ny hafa ihany koa, ho faly amin'izy ireo anie i Tompo Allah.

² Notantarain'i Al-Boukhari (1458) sy Mouslim (19).

finoana ny maha-tokana an'Allah ilay avo Tsitoha"¹.
Ao amin'ny fitantarana hafa dia milaza ihany koa :

«إِنَّكَ سَتَلْقَى قَوْمًا أَهْلَ كِتَابٍ، فَإِذَا جِئْتَهُمْ، فَأَدْعُهُمْ إِلَى أَنْ يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ»

“Ho tonga any amin’ny olon’ny boky ianao, ka rehefa tonga any amin’izy ireo ianao, dia antsoy izy ireo hijoro vavolombelona fa tsy misy Tompo afa-tsy i Allah ary i Mouhammad no Irakan'Alh"². Ny Tawhid no zavatra voadidy voalohany ho an'izay olona feno taona rehetra, ary izany no anombohan'ny olona iray hidirana amin'io fivavahana io.

Ny lohahevitra fahaefatra : Anisan'ny mampiavaka ny Tawhid, dia izy no mahatonga ny filaminana sy ny fitarihana eto an-tany sy ny any ankoatra. Vakio ity amin’ny tenin’Allah ilay avo Tsitoha manao hoe :

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْآمَنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ 82﴾

(Ireo izay nanaiky sy nino ka tsy nampifangaro ny finoan’izy ireo tamin’ny tsy rariny (chirki, fanompoan-tsampy), izy ireny no hanana fitoniana ary izy ireo no voatari-dàlana 82). [Sourat Al-An'am] Eo am-pelatanan’i Tompo Allah ny filaminana, ary Izy, voninahitra ho Azy, dia tsy manome izany afa-tsy ho an’ny mpino izay manokan-tena Aminy amin-kitsimpo ny

¹ Notantarain'i Al-Boukhari (7372).

² Notantarain'i Al-Boukhari (1496).

fivavahany, ary rehefa nidina io andininy soratra masina io – araka ny voalazan’ny Hadithe marina - Sarotra tamin’ireo mpanaradia ny raharaha, ka tonga tany amin’ny Mpaminany izy ireo ary niteny hoe : “Ry irakan’i Tompo Allah ô ! Iza Amintsika no tsy nanao ratsy ny tenanyb? Izany hoe, tsy misy Amintsika tsy nanao ratsy ny tenany, ary niteny i Allah hoe :

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْآمَنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ 82﴾

(Ireo izay nino ka tsy nampifangaro ny finoan’izy ireo tamin’ny tsy rariny, izy ireny no hanana fitoniana ary izy ireo no voatari-dàlana 82). Midika izany fa tsy manana fahafahana hahazo fiarovana na fitarihana Isika. Satria samy nanao ratsy ny tenany ny tsirairay avy amintsika, dia hoy i Mpaminany (S.A.W) : “ Tsy izany - izany hoe : Tsy izany no dikan’ny tsy rariny ao amin’ny andininy soratra masina - Tsy novakianao ve ny tenin’ilay mpanompo tsara - Izany hoe : Louqman ilay Hendry ka nanao hoe :

﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ 13﴾

(Tena tsy rariny tokoa ny mampifandray an'i Tompo Allah amin'ny zavatra hafa 13) [Sourat-Luqman] Ka izy - (S.W.A) - nandika sy nanazava ny teny hoe : tsy rariny ao amin'io andininy soratra masina io dia ny hoe : fanompoan-tsampy. Io teny io dia manondro fa izay mino sy tsy manakambana amin'ny lafiny fiombonana amin'i Tompo Allah; dia

Hanana fiarovana sy fitarihana izy eto aan-tany sy ny any an-koatra. Io no anisan'ny mampiavaka ny Tawhid : izay manokana an'Allah, dia i Allah ilay avo Tsitoha no Hanome azy fiarovana sy fitarihana eto an-tany sy ny any ankoatra.

Ny lohahevitra fahadimy : Ny iray amin'ireo mampiavaka ny Tawhd dia ny tsy fisian'ny fisafotofotoana sy ny fifanoherana, tsy toy ny finoana hafa, izay misafotofoto sy mifanohitra. Izany dia asehon'ny Tenin'Allah ilay avo manao hoe :

{وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا 82 }

(Ary raha tsy avy amin'Allah izany, dia ho nahita fifanoherana be dia be tao anatiny izy ireo 82) [Sourat An-Nisa], Ny finoana noforonin'ny olona sy namboarin'ny olona dia misy fisafotofotoana sy fifanoherana be dia be, fa ny finoana sy ny foto-pinoana marina ary ny Tawhid mafy orina avy amin'ny Boky masinan'Allah sy ny Sounnah ny Mpaminany (S.A.W) dia filaminana avy amin'izany rehetra izany.

Fahaenina : Anisan'ny mampiavaka ny Tawhid dia : Izy mifanaraka amin'ny toetra tsara sy ny saina mahitsy. Ny Tawhid no finoana sy fivavahan'ny natiora, ary raha avela amin'ny maha-izy azy ny olombelona dia tsy hanaiky zavatra hafa afa-tsy ny fanokanana an'Allah (Tawhid) Izy. Satria

mifanaraka amin'ny natiora izy io, ary tena voajanahary araka ny tenin'i Allah ilay avo Tsitoha :

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفاً فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَوِيمُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ 30﴾

(Koa atsangano ny tavanao amin'ny finoana madio (ho an'i Allah), fa izany no toetra voajanahary izay nomen'i Allah ny Olombelona. Tsy misy fiovana amin'ny faharian'i Allah. Izany no finoana mahitsy, saingy ny ankamaroan'ny Olombelona dia tsy mahafantatra 30) [Sourat Ar-Rum] Fa ny momba ny fanompoan-tsampy dia fialana sy fiviliana amin'ny natiora. Noho izany antony izany dia misy Hadith Qoudsi ao amin'ny Soahihi-Mouslimo, izay nilazan'Allah ilay avo Tsitoha manao hoe :

«وَأَنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ كُلَّهُمْ، وَإِنَّهُمْ أَتَتْهُمْ الشَّيَاطِينُ فَأَجْبَأْتَهُمْ عَنْ دِينِهِمْ»؛

“Nahary ny mpanompoko rehetra ho madio fo Aho, fa ny devoly no nanatona azy ireo ka nitarika azy ireo hiala amin'ny fivavahany” ⁽¹⁾). Izaho no namorona ny mpanompoko ho madio : izany hoe, araka ny toetra voajanahary, dia ny fanokanana an'Allah, avy eo dia tonga teo amin'izy ireo ny devoly ary nitarika azy ireo tamin'ny lalan-diso, izany hoe nampiala azy ireo tamin'ny finoany sy ny fivavahany.

¹ () Notantarain'i Mouslim (2865) tamin'ny fahefan'i Ayyadh ibn Himar al-Moujashi'i, Allah anie homba Azy.

Voalaza ao amin'ny "Soahihi " avy amin'ny Hadith notaterin'i Abou Hourairah (R.A) avy amin'ny Mpaminany (S.A.W) manao hoe :

«مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ، وَيُنَصِّرَانِهِ كَمَا تُنْتَجُونَ الْبَهِيمَةَ، هَلْ تَجِدُونَ فِيهَا مِنْ جَذَعَاءَ، حَتَّى تَكُونُوا أَنْتُمْ تَجْدَعُونَهَا؟»

“Tsy misy zaza teraka afa-tsy hoe teraka tao anatin’ny toetra voajanahary, fa ny ataon’ny Ray aman-dreniny rehefa avy eo no namadika azy ho Jiosy na Kristiana, tahaka ny ahitanareo biby fiompy eo amin’izy ireo, ka ny tenanareo no mamely azy ? ”¹ Amin'ny fitantarana hafa iany koa dia :

«فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ، أَوْ يُنَصِّرَانِهِ، أَوْ يُمَجِّسَانِهِ، كَمَا تُنْتَجُ الْبَهِيمَةُ بِهِيمَةٍ جَمْعَاءَ، هَلْ تُجِسُونَ فِيهَا مِنْ جَذَعَاءَ؟»

“Ny Ray aman-dreniny no lasa mampanao azy ho Jiosy, na Kristiana, na Majosy, tahaka ny biby mamokatra biby iray manontolo ? ”² Ny biby dia mivoaka avy ao an-kibon-dreniny miaraka amin'ny sofina sy rantsambatana feno. Raha tapaka ny tongotra, tanana, sofina, na zavatra mitovitovy amin'izany, dia tsy anisan'ny namoronana Azy io, fa ny Olona no manao izany rehefa mipoitra tanteraka. ary Niteny i Mpaminany (S.A.W) manao hoe :

«حَتَّى تَكُونُوا أَنْتُمْ تَجْدَعُونَهَا»

¹ Notantarain'i Al-Boukhari (6599).

² Notantarain'i Al-Boukhari (1358) sy Mouslimo (2658).

«Mandrapanapahanareo azy ". Toy izany koa, ny zaza vao teraka dia manana toe-tsaina voajanahary. Ka raha lasa Kristiana, Jiosy, Majosy, na latsaka amin'ny karazana fivilian-dàlana, diso, fahaverezana, na lainga, izany dia noho ny ataon'ny Ray aman-dreny na ny tontolo izay iainana izay nihalehibe azy.

Ary ny zatovolahy eto amintsika dia lehibe*** amin'izay efa nahazatra ny Rainy

Niteny ny Mpaminany (S.A.W) ka hoe :

«قَابُورَاهُ يَهُودَانِيهِ، أَوْ يُنَصِّرَانِيهِ، أَوْ يُمَجِّسَانِيهِ»

“Ny Ray aman-dreniny no manao azy ho Jiosy, ho Kristianina, na Majosy”. Tsy niteny Izy hoe : “ na naha mpino silamo azy” Satria Izy lehibe ary teraka tao anatin'ny voajanahary amin'ny fivavahana tokana, fa raha ny amin'ny fivavahana amin'ny tompo maro sy ny fahaverezana ary ny lainga, dia mifanohitra amin'ny voajanahary sy ny lainga izany rehetra izany. Raha ny fifanarahany amin'ny saina mahitsy, dia ny saina mahitsy izay tsy nivily na miolaka ka tsy manaiky ny amin'ny zavatra hafa afa-tsy ny fanokanana an'Allah ary tsy manaiky na inona na inona afa-tsy ny Tawhid, ka iza moa no manana saina tsara ka hanaiky amin'ny fahamaroan'ny tompo? Na mifikitra amin'ny vovoka

﴿عَرَبَآبَ مُتَقَرِّفُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَجْدُ الْفَهَارُ 39 مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ﴾

Ny tompo maro misaratsaraka ve no tsara sa i Allah, ilay Tokana sy Mahery 39

Izay ivavahanareo afa-tsy Izy dia anarana nomenareo ihany, dia ianareo sy ny razanareo, izay tsy nandefasan'Allah fahefana. [Sourat Yusuf].

Hoy ilay mpanokana an'Allah tamin'ny vanim-potoana talohan'ny nahatongavany finoana Islam, Zayd ibn Amr ibn Noufayl, rehefa nandao ny fivavahan'ny vahoakany izy¹:

Tompo iray na tompo arivo*** be trosa aho raha mizarazara

Natokako an'i Al-Lata sy Al-Ouzza, izy rehetra ireo no ataon'ny Olona maharitra.

Tsy trosako Ouza, na ny zanany roa vavy, na ny sampy roan'i Bany Amr.

“ Nitsikera ny foko Koraisita tamin'ny sorona nataon'izy ireo Izy ka nilaza nanao hoe : “ Namorona ny ondry i Allah ary nampidina rano ho azy avy any an-danitra ka nampitsimoka avy teo amin'ny tany, dia namono azy tamin'ny fomba hafa ankoatra ny anaran'i Tompo Allah Ianareo, sady nandà an'izany maneho fanajana Azy ”².

Tsy misy zavatra mazava kokoa na miharihary kokoa ao an-tsaina noho ny fahalalany ny fahatanterahan'ny Mpahary izao tontolo izao, ny fahaleovan-tenany sy ny tsy fahatomombanana, ary

¹ () “Al-Sirah” nataon'i Ibn Ishaq (2/96).

² “ Soahihi Al-Boukhari ” (3826).

ny fitokanany irery ho amin'ny fanetren-tena sy ny fanekena ny antsipirian-javatra ao Aminy. Ny fahatsaran'ny Tawhidi sy ny haratsian'ny fanomoan-tsampy dia miorina mafy ao amin'ny saina sy ny natora, ary fantatry ny olona rehetra manana fo velona, saina tsara, ary saina marina.

Ny lohahevitra faha-fito : Anisan'ny mampiavaka ny Tawhidi, dia ny Tawhidi no fatorana marina sy maharitra ary mitohy eto amin'izao tontolo izao sy ny any ankoatra. Satria io fifamatorana misy eo amin'ny olon'ny Tawhidi sy ny finoana io dia fatorana maharitra sy mitoetra ary mandrakizay eto amin'izao tontolo izao sy ny any ankoatra.

﴿الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ 67﴾

[Ho mpifahavalo ireo mpinamana amin'io andro io, afa-tsy ireo vontom-pinoana 67] [Sourat A-zouhorouf : 67]. Ary hoy Izy tamin'ny andininy hafa nanao hoe :

﴿وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ 166﴾

[Ary tapaka tanteraka ny fatorana 166] [Sourat Al-Baqarah] Amin'ny fifandraisana sy ny fifamatorana; Ny fifandraisana rehetra dia tapaka, ary ny fifandraisana rehetra dia mandalo afa-tsy ny fitiavana, sy ny fifandraisana ary ny fifamatorana amin'ny Tawhidi sy ny finoana an'i Allah ilay avo Tsitoha, ka raha an'i Allah dia haharitra sy hifandray, ary izay ho an'ny hafa dia ho tapaka ary hisaraka. Na mafy toy inona aza ny fifandraisana

ary na lalina toy inona aza ny fifandraisana dia hifarana izany na eto an-tany na any an-koatra. Afa-tsy ny fifandraisana izay mifototra amin'ny fanokanana an'i Allah ilay avo Tsitoha sy ny finoana tsara ho Azy, fa izany dia fifandraisana maharitra sy mitohy izay hitoetra eto amin'izao tontolo izao sy ny any ankoatra.

Ny lohahevitra faha-valo : Ny iray amin'ireo mampiavaka ny Tawhidi dia ny fahamarinan'ny loharanon'izy io dia nalaina avy amin'ny loharano mamy sy loharano madio, avy amin'ny Boky masinan"ny Tompo Allah, ilay be voninahitra, ary avy amin'ny Sounnat n'ilay Irakan' Allah - S.A.W - izay tsy miteny araka ny faniriany fa miteny arakan'ny fanambarana izay nolazaina Taminy, ary mbola ho avy ny fanazavana momba izany.

Ny lohahevitra faha-sivy : Anisan'ny mampiavaka ny Tawhid ny fiorenana sy ny fitehirizana, ary i Tompo Allah -ilay avo Tsitoha - dia nanao ny fitandroana izany finoana izany ary niaro ity fivavahana ity sy ny fitohizan'izany.

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ 33﴾

(Izy no nandefa ilay Irany niaraka tamin'ny tari-dàlana, sy ny finoana marina, mba hametrahany Azy ho ambonin'ny finoana hafa rehetra, na dia mankahala izany aza ireo mpampitambatra

an'Andriamanitra amin'ny hafa. 33) [Sourat At-Tawbah], Ary Niteny i Allah manao hoe :

﴿إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا﴾

(Eny tokoa, i Allah dia miaro ireo izay nino.) [Al-Hajj: 38], Ary niteny i Allah manao hoe :

﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ 47﴾

(Ary anjaranay ny manohana ny mpino 47) [Sourat Ar-Roum] Ary Niteny indray i Allah hoe :

﴿يَنْبِئُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾

Allah dia manamafy izay mino amin'ny teny mafy orina eo amin'ny fiainana an-tany sy any an-koatra. [Ibrahim: 27].

Ny lohahevitra faha-folo : Ny iray amin'ireo mampiavaka ny Tawhidi dia ahitana vokatsoa maro, hatsarana maro ary vokatra isan-karazany eto amin'izao tontolo izao sy ny any an-koatra. Hiresaka momba ny sasany amin'izy ireo Isika amin'ny faran'ity lohahevitra ity.

NY LOHAHEVITRA FAHA-ROA :

Ny fetran'ny Tawhidi sy ny marina momba Azy

Ny Tawhidi : Loharanon'ny matoanteny milaza ny fahatokanan'i Tompo Allah : " Manokana ", izay fototeny milaza ny maha tokana tokoa an'i Tompo Allah dia ny manao sy mametraka fa ho Azy samy irery ihany ny voninahitra, ary mitsipaka sy mandà fa tsy misy ny mpiara-miasa Aminy eo amin'ny

zony, ary ny voninahitra rehetra dia ho Azy samy irery, ary ny mampiavaka Azy dia tsy misy manana toetra mitovy Aminy, na eo amin'ny zony sy ny voninahitra sy ireo rehetra ho Azy, eo amin'ny Mpanompony.

Ny maha-tompo - Mpahary dia ny fanamboarany sy fitantanany izao rehetra izao amin'ny lafiny famoronana, vatsy, fiainana, fahafatesana ary fitantanana - dia iray amin'ireo toetra manokana hoan'i Tompo Allah ilay avo Tsitoha.

Ny Anarany manokana, mahafinaritra sy ny toetrany izay ambony sy manambonahitra indrindra, ny sitrapony mahomby amin'ireo izay tiany, ary ny heriny dia feno tanteraka ka tsy azo kianina, ny fahalalany dia feno sy mahampy ary midadasika, ary ny fahatanterahany rehetra dia tsy maintsy tanteraka, ho Azy tokoa ny voninahitra eo amin'ny anarany sy ny toetrany, izany no mampiavaka an'i Tompo Allah. ka izay minia mampitovy zavatra hita fa mampiavaka an'i Tompo Allah amin'ny zavaboary iray izay nohariany dia lazaina fa efa nanitsakitsaka ny Zo maha tokana an'i Tompo Allah amin'ny lafiny rehetra.

Ny Zon'Allah ilay avo Tsitoha amin'ireo Mpanompony dia ny manompo Azy ary ny mametraka ny fanompoana ho Azy samy irery fa tsy mampifandray na mampikambana ny fanompoana Azy amin'ny zavatra-hafa, toy ny ao amin'ny

Hadithe Mouandhi (R.A), Niteny i Mpaminany (S.W.A) nanao hoe :

«يَا مُعَاذُ! تَذَرِي مَا حَقَّ لِلَّهِ عَلَى الْعِبَادِ؟ وَمَا حَقَّ لِلْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ؟» قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: «فَإِنَّ حَقَّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوا اللَّهَ، وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا، وَحَقَّ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا»

O ry Mouaz ! Fantatrao ve ny Zon'i Allah amin'ireo Mpanompony ? Ary inona ihany koa ireo Zon'ny Mpanompo amin'i Allah ? Hoy Izy namaly ka nanao hoe : Hoy Aho : i Tompo Allah sy ny Irakan'i Tompo Allah ihany no mahalala tsara indrindra, dia hoy ihany koa Izy hoe : “ Ny Zon'i Tompo Allah amin'ireo Mpanompony dia ny hanompoan'izy ireo an'i Tompo Allah ary tsy hampifandray Azy amin'ny hafa manoloana an'ireo fanompoana, ary ny Zon'ireo Mpanompo amin'i Tompo Allah ilay avo Tsitoha dia ny tsy hanasazy izay tsy mampifandray Azy amin'ny hafa manoloana ny fanompoana Azy.”

(¹) Ny Zon'Allah ilay avo Tsitoha dia ny fanompoam-pivavahana dia hatokana ho Azy samy irery. Ka na iza na iza manokan-tena amin'ny fivavahana hafa ankoatra an'i Tompo Allah dia lazaina avy hatrany fa nandika ny fanokanana Azy.

Ny Tawhidi dia teny fanokanana an'i Tompo Allah ilay avo Tsitoha eo amin'ny Zony sy ny Toetrany ary ny Vonahiny, ary ny fanompoan-tsampy kosa dia mampitovy zavaboary na Olona hafa amin'i Tompo Allah ilay avo Tsitoha amin'ny

¹ Notantarain'i Al-Boukhari (2856, 5967) sy Mouslimo (30).

Zony na ny Toetrany na ny mampiavaka Azy. Izany no tena marina amin'ny Tawhidi : Ny manavaka an'i Tompo Allah ilay avo Tsitoha amin'ny zavatra hafa sy ny tsy mampiombina na ny manambatra zavatra hafa Aminy, araka ny Teny voalazan'i Tompo Allah manao hoe :

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾

(Ary manompoa an'Allah Ianareo fa aza manamabatra Azy amin'ny zavatra hafa) [Vehivavy: 36], Ary Niteny i Tompo Allah nanao hoe :

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾

" Ary naniraka ny Tomponao ka nanao hoe : " Aza manompo afa-tsy Izy Ianareo, [Sourat Al-Isrà : 23]. Ary Niteny i Allah manao hoe :

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾

Ary tsy nasaina nivavaka afa-tsy tamin'Allah izy ireo, ka nanokana ny fivavahany ho Azy amin-kitsimpo. (Al-baynat : 5). Ary marobe ireo andiny Soratra masina miresaka momba izany.

Noho izany dia hita mazava tsara fa ny Tawhidi dia misy fizarana telo ny fomba entina hanazavana azy ireo : Fanokanana ny maha-Tompo Mpahary an'izao tontolo izao Azy , ny Fanokanana Azy manokana amin'ireo Anarany sy ny Mpamari-toetrany ary ny Fanokanana ny maha-Zanahary tokana mendrika ho tompoina Azy.

Raha ny Fanokanana amin'ny maha-tompo Mpahary Azy : dia ny fanokanana an'i Tompo Allah amin'ny finoana fa Izy irery ihany no Mpahary, Mpanome anjara masoandro, Tompo, Mpanome fahasoavana ary Mpandrindra ny raharaha rehetra eo amin'izao tontolo izao, Izy ihany no tsy manana mpiara-miasa Aminy amin'izany rehetra izany.

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾

Lazao hoe : “Iza no Tompon'ny lanitra sy ny tany ? dia lazao hoe Allah” [Ar-Ra'd: 16], Ary Miteny i Allah manao hoe :

﴿قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ 84 سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ 85 قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ 86 سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ 87 قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ 88 سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ﴾

Teneno hoe : “An'iza ny tany sy izay rehetra ao Aminy, raha toa ka mahalala lanareo ? ” 84

Hiteny izy ireo hoe : “ An'i Allah ”. Teneno hoe : “ Moa tsy tsaroanareo ve izany ? ” 85

Ka teneno hoe : “ Iza no Tompon'ireo lanitra fito, ary iza no Tompon'ny Seza fiandrianana lehibe ? ” 86

Hiteny izy ireo manao hoe : “ An'i Allah ”. Teneno hoe : “ Moa ve tsy matahotra lanareo ? ” 87

Teneno hoe : “ Eo am-pelatanan'iza ny fanjakana fara-tampon'ireo zava-drehetra, ary iza no miaro sy tsy mila fiarovana, raha fantatrareo (izany) ? 88

Hiteny izy ireo ka hanao hoe : “ Ho an'i Allah ”
ary Teneno hoe : “ Ahoana àry Ianareo no mbola
hanjakan'ny mosavy [Sourate-Al-Mouminounah]
Ary Miteny i Allah manao hoe :

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

Izany no Allah Tomponareo ka hisaorana anie
Allah, Tompon'izao tontolo izao. [Sourat Ghafir],
Ary Miteny i Allah manao hoe :

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾

(Mpahary ny zava-drehetra i Tompo Allah, ary
Izy no mpiantoka azy ireo)". [Sourat Az-Zumar]
Ary ireo andininy hafa ihany koa.

Fizarana faha-roa : Fanokanana Azy amin'ny
Anarany sy ny Mpamari-toetrany izay hoe :
Manokana an'i Tompo Allah ilay avo Tsitoha
amin'ny Anarany tsara indrindra sy mahafinaritra
sy ireo toetra manakaja ambony rehetra izay
voalaza ao amin'ny Bokiny sy ny Sounnah-n'ny
Mpaminaniny (S.W.A) ka Niteny i Tompo Allah
manao hoe ;

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ 8﴾

Allah ! Tsy misy zanahary hafa afa-tsy Izy ! Azy
avokoa ireo anarana tsara indrindra. Sourat Ta.Ha
(Twaha) Ary Niteny i Tompo Allah manao hoe :

﴿قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ﴾

Lazao hoe : “ Miantsoa an'i Allah na miantsoa ny
Mpamindra fo, Na inona na inona [anarana]

antsoinareo, dia Azy ny anarana tsara indrindra ". [Souratoule Al-Isrà : 110]. Niteny - ilay be voninahitra ka nanao hoe :

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ 22 هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ 23 هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ 24﴾

Izy no Andriamanitra. Tsy misy tompo hafa, afa-tsy Izy, ilay mahafantatra ny zava-miafina sy ny mibaribary hita maso. Izy no ilay be fiantrana, ilay be indrafo. 22

Izy no Andriamanitra, tsy misy Andriamanitra hafa, afa-tsy Izy ; ilay Tompo, ilay masina, Ilay mampitony, ilay mampatoky, ilay mahery indrindra, ilay avo tsitoha, ilay mpifehy, ilay mpirehareha. Voninahitra ho an'Andriamanitra ! ambony lavitra noho izay atambatr'izy ireo Aminy Izy. 23

Izy no Andriamanitra, ilay mpahary, ilay manome ny fiandoahan'ny zava-drehetra, ilay mpanome endrika azy ireo anarana tsara indrindra, manome voninahitra Azy avokoa, izay rehetra any an-danitra sy ety an-tany, ary Izy no ilay avo tsitoha, ilay be fahendrena.24 [Sourat Al-Hashr].

Fizarana fahatelo : Fanokanana amin'ny maha-Andriamanitra Azy, Dia fanokanana an'Allah ilay Tsitoha ho amin'ny fanompoam-pivavahana, toy ny fitalahoana, fanantenana, tahotra, voady, sorona, vavaka, fifadian-kanina, sy ny fanompoam-

pivavahana hafa, ary ny fanokanana ny fivavahana ho Azy irery ihany ary ny fandavana ny fanompoan-tsampy, tahaka ny tenenin'Allah ilay Tsitoha :

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾

(Ary tsy nasaina nivavaka afa-tsy tamin'Allah izy ireo, ka nanokana ny fivavahany ho Azy amin-kitsimpo.) Ary niteny indray Allah manao hoe :

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ﴾

(Eny tokoa, moave tsy an'i Allah ny fivavahana madio). [Sorate Az-Zomar: 3]. Ary niteny Allah manao hoe :

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 162 لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ﴾

Teneno hoe : “Tena marina fa ny fivavahako (Soalat) sy ny sorona izay ataoko, ny fahavelomako sy ny fahafatesako dia an'i Allah Tompon'izao Tontolo izao. 162

Tsy manana mpiaramiasa Izy, ary izany no nandidiana ahy). [Sorate Al-An'am] ary nilaza i Mpaminany (S.A.W) manao hoe :

«مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدَاءً دَخَلَ النَّارَ»

“Izay maty amin'ny fiantsoana mpifanandrina ankoatra an'Allah dia hiditra ao amin'ny helo”¹
Izany no Tawhid ary izany no tena marina momba azy.

¹ () Notantarain'i Al-Bokhari (4497) ary azy io teny io, ary avy amin'i Moslim (92) avy amin'ny fahefan'i Abdallah bin Masond, ho sitrak'Allah anie ho azy.

Samy manana ny mifanohitra aminy ny tsirairay amin'ireo fizarana telo ireo. “Raha fantatrao fa ny maha-Tompo dia ny fanekena fa Allah Tsitoha no Mpamorona, Mpanome anjara, Mpanome aina, Mpanome ny fahafatesana, Mpitantana ny raharaha rehetra, Mpandrindra ny zavaboariny rehetra, ary tsy manana mpiara-miasa Izy amin'ny fanjakany. Ny mifanohitra amin'izany dia ny finoan'ny mpanompo fa misy olona afaka miara-miasa amin'Allah ankoatra Azy amin'ny raharaha izay hoe Allah Tsitoha ihany no manana fahefana hanao izany.

Raha fantatrao fa ny fanokanana ny anarana sy ny toetra dia ny fiantsoana an'Allah amin'ny anarana niantsoany ny tenany, ary nofaritana tamin'ny zavatra nambarany momba ny tenany, ary noderain'ny Mpaminany Mohammad, ary ny fampitoviana sy ny fampitahana Azy dia lavina. Ny mifanohitra amin'izany dia zavatra roa, ary samy antsoina hoe tsy mino an'Allah :

Iray amin'izy roa : Ny fandavana izany momba an'Allah ilay Tsitoha, ary ny fandavana Azy amin'ny toetran'ny fahatanterahany sy ny famaritana ny fahalehibiazany izay miorina ao amin'ny Boky sy ny Sonnah.

Ny faharoa : Ny fampitoviana ny toetran'Allah ilay Tsitoha amin'ny toetran'ny zavaboariny, Ary hoy Allah hoe :

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

(Tsy misy tahaka Azy, ary Izy no Mandre, Mahita) [Sorat Ash-Shooraa], Ary miteny i Tompo Allah manao hoe :

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ عَمَّا﴾

(Fantany izay eo alohan'izy ireo sy izay ao aorian'izy ireo, nefa tsy mahafehy Azy amin'ny alalan'ny fahalalana izy ireo). [Taha: 110].

Raha fantatrao fa ny fanokanana ny maha-Andriamanitra dia fanokanana an'Allah amin'ny karazana fanompoam-pivavahana rehetra, ary mandà ny fanompoam-pivavahana hafa ankoatra an'Allah - ilay Tsitoha -, ny mifanohitra amin'izany dia ny fanokanana karazana fanompoam-pivavahana ho an'ny hafa ankoatra an'Allah, ary izany no manjaka amin'ny ankamaroan'ny mpivavaka amin'ny sampy, ary izany no fifandrafiana eo amin'ny Iraka rehetra sy ny vahoakany”¹.

Ny lohahevitra fahatelo :

Fanatrarana sy famenoana ny Tawhid

Ny fanatrarana ny Tawhid dia ambaratonga ambony sy toerana avo ary laharana be voninahitra, nambaran'ny Mpaminany (S.A.W) fa hiditra ao amin'ny paradisa ny vahoakany amin'ny andro fitsanganana amin'ny maty nefa tsy

¹ () “Ny fiakaran'ny fanekena” nataon'i Sheikh Hafez Al-Hakami (1/418).

notsaraina na nosaziana araky ny Hadith fantadaza notaterin'i Ibn Abbas sy ny hafa, niteny i Mpaminany (S.A.W) :

«وَمَعَهُمْ سَبْعُونَ أَلْفًا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَلَا عَذَابٍ»

“Ary misy fito alina miaraka amin'izy ireo izay hiditra ao amin'ny Paradisa tsy misy fitsarana na fanamelohana”. Avy eo dia nampahatsiahy azy ireo izy amin'ny teniny manao hoe :

«هُمُ الَّذِينَ لَا يَرْفُقُونَ، وَلَا يَسْتَرْفُقُونَ، وَلَا يَنْطَيَّرُونَ، وَلَا يَكْتَوُونَ وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ»

“Izy ireo no tsy manao ruqyah, tsy mitady ruqyah, tsy mitady fambara, na manao cauterine, ary ny Tompony no ianteherany.”¹ Izany dia toeram-boninahitra avo lenta amin'ny Tawhid, izay ny fanatanterahana sy ny fahafenoan'ny Tawhid.

Ny fahatanterahan'ny Tawhid dia midika hoe : Mameno ny Tawhid, mamarana azy, midio sy manadio azy amin'ny fahalotoan'ny sampy sy ny zava-baovao ary ny ota, ireo zavatra telo ireo no antsoin'ny manam-pahaizana hoe : Ireo sakana izay manakana ny mpandeha amin'ny lalany mankany amin'Allah sy ny any ankoatra : Ny sakana amin'ny sampy, ny sakana amin'ny fanavaozana ary ny sakana amin'ny tsy fankatoavana.

Raha sakana amin'ny fanompoan-tsampy; ny fialana aminy dia ny finoana an-kitsim-po ho

¹ Notantarain'i Al-Bokhari (5705) sy Muslim (220).

an'Allah. Fa ny sakana amin'ny forona dia ny fanarahana ny Sonnah no fanafodiny sy fanarahana an'ny Mpaminany (S.A.W) ary fizarana amin'ny soridàlany. Raha ny amin'ny sakana amin'ny fahotana kosa; dia ny fanalavirana izany, amin'ny fitandremana mba tsy ho latsaka ao aminy, ary amin'ny fibebahana amin-kitsim-po amin'Allah Ilay Tsitoha raha toa ka latsaka ao anatin'ny fahotana sy ny fandikan-dalàna, raha toa ka eo amin'io ambaratonga io ny mpanompo iray, dia efa nahatratra ny fahatanterahan'ny Tawhid izy.

Misy ambaratonga roa ihany koa ny fanatontosana ny Tawhid : Ny fanatontosana tsy maintsy atao sy ny fanatontosana tsara hatao, ary hiditra ao amin'ny Paradisa avokoa izay ny olona rehetra manao izany amin'ny andro farany ary tsy ho voasazy.

Ny ambaratonga voalohany amin'ny fanatrarana ny Tawhid : Dia ny haavon'ny antonony. Ny antonony dia izay manao izay tsy maintsy atao ary miala amin'ny zavatra voarara raha toa ka ao anatin'izany toe-javatra izany ny mpanompo, mitahiry ny adidy sy ny tsy maintsy atao ary miala amin'ny fahotana lehibe sy ny fandikan-dalàna; Dia nahatratra ny Tawhid tamin'ny fomba tena izy ary anisan'ny antonony, ary anisan'ireo hiditra ao amin'ny Paradisa izy ireo nefa tsy ho voasazy.

Ny laharana faharoa dia ambony noho io laharana io, dia ny hoe : ny fanatontosana ny

Tawhid amin'ny fomba tsaratsara, dia ny laharam-pahamehana amin'ny asa soa, dia ireo izay, na dia teo aza ny fitandroana sy fikarakarana ireo asa tsy maintsy atao sy ny halaviran'izy ireo amin'ny fahotana lehibe sy ny asa voarara, dia mifaninana amin'ny asa soa sy ny an-tsitrapo.

Ireo olona nahavita ny Tawhid na ny sokajy misy azy ireo - ny antonony sy ny ambony indrindra amin'ny asa soa - dia samy hiditra ao amin'ny Paradisa amin'ny andro fitsanganana amin'ny maty tsy misy ampamoaka na voasazy, hoy Allah ilay Tsitoha :

﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ 32 جَنَّتٌ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا

Dia nataonay mpandova ny Boky ireo izay nofidinay tamin'ny mpanomponay. Misy amin'izy ireo no manao ny tsy rariny amin'ny tenany, ao koa ireo izay manao ny antonony, ary ny sasany kosa, noho ny alalana avy amin'I Allah, dia mihoatra (ny hafa) noho ny asa soa ataony, izany no fahasoavan-dehibe. 32

Sahan'i Edena no hidiran'izy ireo.) [Sorat Fatir]
Izany hoe : Olona telo no hiditra ao amin'ny Sahan'i Edena : Ny mpanome tsiny ny tenany, ny antonony, ary ny ambony indrindra amin'ny asa soa.

Raha ny antonony sy ny mpifaninana amin'ny asa soa; Dia ny fidiran'izy ireo ao amin'ny Paradisa no fidirana voalohany tsy misy fitsarana.

Raha ny amin'izay manome tsiny ny tenany amin'ny fahotana kely noho ny Tawhid, dia hiditra ao amin'ny Paradisa izy, saingy tsy hiditra ao amin'ny voalohany izy raha tsy misy ampamoaka na voasazy, toy ny olona antonontonony sy izay voalohany indrindra amin'ny asa soa. Fa kosa, hiharan'ny sazy sy tamberin'andraikitra izy, ary eo ambanin'ny sitrapon'Allah ilay Tsitoha izy, raha sitrany, dia hanasazy azy, ary raha sitrany, dia havelany.

NY LOHAHEVITRA FAHAEFATRA :

Fanafoanana sy tsy fahampian'ny Tawhid

Manana ny manafaoana sy mampihena azy ny Tawhid. Ny manafaoana ny Tawhid dia ireo izay manafaoana ny asa sy manafaoana ny fivavahana manontolo, ary izy io dia ny tsy finoana an'Allah, ny fanompoan-tsampy, ary ny fihatsaram-belatsihy mivantana, ny fikomiana amin'ny endriny rehetra, ny fihatsaram-belatsihy amin'ny endriny rehetra dia manafaoana ny finoana tokana ary manimba azy hatrany amin'ny fototra iorenany. Hoy i Allah manao hoe :

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾

Eny tokoa, ireo mpihatsaravelatsihy dia ho any amin'ny halalin'ny Afobe). [AN-NISSA: 145], Ary miteny Allah manao hoe :

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ﴾

(Ary izay mikomy ny finoana dia ho zava-poana ny asany). [Al-Maidah: 5], Ary miteny Allah manao hoe :

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ 65﴾

(Satria, nambara taminao sy tamin'ireo izay talohanao hoe : “Raha mampikambana Allah amin'ny zavatra hafa ianao, dia ho very maina ny asanao, ka dia ho anisan'ireo matiantoka ianao”. [Surat Az-Zumar]. Ny Tawhid dia rava ary nofoanana noho ny karazana fanompoan-tsampy lehibe rehetra, ny karazana fihatsaram-belatsihy lehibe rehetra, ary ny karazana tsy finoana amin'ny endriny rehetra. Ary mila fotoana be ny miresaka sy milaza azy amin'ny antsipiriany.

Raha ny lesoka amin'ny Tawhid kosa dia ireny no mampihena ny Tawhid fa tsy manafonana na manimba azy hatrany am-boalohany. Tafiditra ao anatin'izany ny tsy finoana kely sy ny fihatsaram-belatsihy azo ampiarina, toy izay voalaza ao amin'ny Hadith :

«آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ» ([15])؛

Famantarana ireo mpihatsaravelatsihy dia telo : - Rehefa miresaka dia mandainga, - Rehefa

mampanantena dia tsy manatanteraka, -Rehefa nametraham-pitokisana dia mivadi-pitokisana.¹

Ireo no lesoka ao amin'ny Tawhid, raha hita ao amin'ny mpanompo iray izy ireo, dia nihena ny Tawhid-ny sy ny finoany, Toy izany koa ny fanompoan-tsampy madinidinika sy ny teny fikomiana izay tsy tena marina, fa vao mipoitra avy amin'ny lelany, ireo dia mampihena ny Tawhdid-ny; Fa raha mino ny fahamarinan'izany izy dia endrika lehibe amin'ny fanompoan-tsampy izay mifanohitra amin'ny fanokanana an'Allah.

Noho izany, ny mpino dia tsy maintsy mitandrana ny amin'ny fanokanana an'Allah ary mitandrana izany amin'ny fanalavirana izay rehetra mifanohitra sy ny tsy ampy.

Hoy i Sheikh Abdol Rahman bin Hassan :
“Fantaro fa ny mifanohitra amin'ny Tawhid dia ny fanompoan-tsampy. Misy karazany telo izy io : Ny fanompoan-tsampy lehibe, ny fanompoan-tsampy kely ary ny fanompoan-tsampy miafina.

Ny porofon'ny fanompoan-tsampy lehibe dia ny tenin'ilay Tsitoha :

(إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا 116)

(Tena marina fa I Allah dia tsy mamela ny fanakambanana Azy amin'ny zavatra hafa. Fa raha ankoatra izany, dia mamela heloka kosa Izy

¹ () Notantarain'i Al-Bokhari (33) sy Moslim (58) avy amin'i Abo Horaïrah.

amin'izay sitrany. Ary izay mampikambana an'Allah amin'ny zavatra hafa, dia efa very amin'ny fahaverezana lavitra.116) [Surat An-Nisa], Sy ny tenin'Ilay Avo Tsitoha :

﴿وَقَالَ الْمَسِيحُ بَنِي إِسْرَءِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ 72﴾

Ary hoy ny Mesia : “Ry Zanak'Israely, manompoa an'Allah, Tompoko sy Tomponareo, fa izay manambatra an'Allah amin'ny hafa dia noraran'Allah azy ny Paradisa, ary ny Afobe no fialofany, ary tsy misy mpanavotra ho an'ny mpanao ratsy 72) [Surat Al-Ma'idah].

Misy karazany efatra izy io :

Ny karazana voalohany : Fanompoan-tsampy amin'ny fitalahoana, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿إِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ 65 لِيَكْفُرُوا بِمَا ءَاتَيْنَاهُمْ وَلِيَعْلَمُونَ 66﴾

(Rehefa nitaingina tao anatin'ny sambo izy ireo, dia nangataka tamin'Allah am-panokanana tanteraka ny fivavahana madio ho Azy. Koa rehefa navotany izy ireo, ka tody soa aman-tsara teny antanety, dia indro izy ireo fa manakambana Azy amin'ny zavatra hafa.65)

Mba tsy hankasitraka amin'izay nomenay azy izy ireo, koa aoka hifaly izy ireo (amin'ny hasoavana eto an-tany) ! Ka ho fantatr'izy ireo tsy ho ela izany.66) [Surat Al-Ankabot].

Ny karazany faharoa : Fanompoan-tsampy amin'ny fikasana, izany hoe : filana sy tanjona, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا نُوفَتْ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُنْجَسُونَ 15 أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبُطِلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ 16﴾

Ireo izay mila ny fiainana eto an-tany sy ny haingony, dia omenay azy ireo ny valin'asany feno tanteraka fony mbola eto ambony tany, ary tsy misy hanalana na dia kely aza ny valisoan'izy ireo. 15

Izy ireny dia tsy manana anjara intsony any ankoatra afa-tsy ny Afobe, ary rava daholo izay rehetra nataon'izy ireo, ka lasa zava-poana avokoa izay rehetra nataon'izy ireo. 16) Sorat Hood

Ny karazana fahatelo : Ny fanopoan-tsampy amin'ny fankatoavana, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha:

﴿اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ 31﴾

(Nataon'izy ireo ho tompo ankoatr'Allah ireo mpamoron-dalàn'izy ireo (rabiana) sy ireo relijioziny, ary koa i Mesia zanak'i Mariamo, nefa tsy nodidiana izy ireo afa-tsy ny hanompo zanahary tokana, tsy misy zanahary afa-tsy Izy (Allah). Ho Azy anie ny voninahitra ! Izy no ambony indrindra noho izay akambana Aminy.31) [Sorat At-Tawbah] Ny fandikana azy, izay tsy misy olana, dia : Ny fankatoavana ny manam-pahaizana sy ny

mpivavaka amin'ny fanotana an'Allah Tsitoha, fa tsy ny fitalahoana amin'izy ireo, araka ny fanazavan'ny irak'Allah (S.A.W) tamin'i Adi bin Hatim, raha nanontany azy izy, dia namaly : Tsy mivavaka amin'izy ireo izahay, ka nilaza taminy izy fa ny fanompoana azy ireo dia ny fankatoavana azy ireo amin'ny fahotana.

Ny karazana fahaefatra : Ny fanompoan-tsampy amin'ny fitiavana, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرْوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ 165﴾

(Ary misy amin'ny olombelona izay mandray zavatra hafa, ankoatran'Allah, ka mampitovy azy Aminy, tiaviny tahaka ny fitiavana an'Allah izany, fa ireo izay nino kosa no manana fitiavana mafy kokoa an'Allah. ary raha hitan'ireo izay nanao ny tsy rariny, rehefa mahita ny sazy izy ireo, dia ho tsapany fa ny hery rehetra dia an'Allah, ary tena marina fa Allah dia mahery vaika amin'ny fanasaziana.165). Hatreo amin'ny teniny hoe :

﴿وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ 167﴾

(Ary tsy hivoaka avy ao amin'ny Afo izy ireo 167) [Sorat Al-Baqarah].

Ny karazany faharoa : Fanompoan-tsampy madinika, izay fireharehana, ary ny porofo amin'izany ny tenin'ny Tsitoha :

(فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهَ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا 110

(Koa na izay manantena ny fihaonana amin'ny Tompony, dia aoka izy hanao asa tsara ary tsy hanambatra ny fivavahana amin'ny Tompony amin'ny zavatra hafa. 110) [Sorat Al-Kahfi].

Ny karazana fahatelo : Ny fanompoan-tsampy miafina, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Mpaminany :

«الشِّرْكَ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ عَلَى الصَّفَاةِ السُّودَاءِ فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ»،

"Ny fanompoan-tsampy amin'ity vahoaka ity dia miafina kokoa noho ny vitsika nandady amin'ny vato mainty amin'ny haizin'ny alina." Ary ny fanavotana azy dia izay nolazain'ny Mpaminany :

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ شَيْئًا وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي لَا أَعْلَمُ».

“Ry Allah ô, mangataka fiarovana Aminao aho mba tsy hanambatra Anao amin'ny zavatra fantatro, ary mangataka famelan-keloka Aminao aho amin'ny fahotana izay tsy fantatro”.

Misy karazany roa ny tsy finoana :

Ny tsy finoana izay manala ny olona amin'ny finoana, ary izy io dimy karazany :

Ny karazana voalohany : Tsy finoana amin'ny alàlan'ny lainga, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ 68﴾

(Ary iza no tena manao ny tsy rariny mihoatra izay famoronan-dainga mahakasila an'i Allah, na koa milaza fa lainga ny fahamarinana rehefa tonga aminy ? Moa ve tsy any amin'ny Afobe no fonenan'ireo tsy mpino? 68) [Sorat Al-Ankabot].

Ny karazany faharoa : Ny tsy finoana amin'ny alàlan'ny fieboeboana sy ny fandavana miaraka amin'ny finoana, ary ny porofon'izany dia ny tenin'Allah hoe :

﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ 34﴾

Ary (tsarovy) raha niteny tamin'ireo Anjely Izahay hoe: "Miankohofa eo anatrehan'i Adama ianareo", dia niankohoka avy hatrany izy ireo afa-tsy Iblis (satana), izay nandà sy nanambony tena ka lasa anisan'ireo mpikomy. 34) [Sorat Al-Baqarah].

Ny karazana fahatelo : Ny tsy finoana amin'ny alàlan'ny fisalasalana, izany dia ny tsy finoana misy ahiahy, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا 35 وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا 36 قَالَ لَهُ صَاحِبُهَا وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِن تُرَابٍ ثُمَّ نَفَخَ فِيكَ مِن نُّفُثِ رَبِّكَ رَجُلًا 37﴾

Ary niditra tao amin'ny zaridainy izy ary nanao fahadisoana tamin'ny tenany no sady niteny hoe :
"Tsy mieritreritra aho fa ho rava mihitsy ity".

Ary tsy mieritreritra mihitsy aho fa ho avy ny ora, ary raha miverina any amin'ny Tompoko aza aho dia tena hahita tsara kokoa noho izao (zaridaina izao) ho takalony.

Niteny azy ilay namany (mpino) teo ampiresahana aminy nanao hoe : “Moa tsy mino Ilay Nahary anao avy amin'ny tany sy (nohariany) amin'ny alalan'ny ranon'aina ary nanao anao ho olombelona ve ianao ? [Sorat Al-Kahfi].

Ny karazana fahaefatra : Ny tsy finoana amin'ny fanomezana lamosina, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ 3﴾

(Ary ireo izay tsy mino dia manome lamosina amin'izay nampitandremana azy 3) [Sorat Al-Ahqaf].

Ny karazana fahadimy : Ny tsy finoana amin'ny alàlan'ny fihatsaram-belatsihy, ary ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ 3﴾

(Izany dia, satria nino izy ireo, ary nandà indray ny finoana, ka voahidy ny fony, ary tsy mahafantatra na inona na inona izy ireo.3) [Sorat Al-Monafiqoon].

Ary ny tsy finoana kely izay tsy manala na dia iray aza amin'ny finoana Islam, izany dia ny hoe : Tsy finoana ny fitahiana; ny porofon'izany dia ny tenin'ny Tsitoha :

﴿وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ﴾

(Ary nanao fanoharana tanàna iray Allah, tao anatin'ny fitoniana sy filaminana tanteraka, ka tonga betsaka taminy ny anjara fivelomany avy amin'ny toerana rehetra. Ka tsy nankasitraka ny fahasoavan'I Allah (ireo tao an-tanàna). Koa dia nampandramanin'I Allah azy ireo ny hanoanana sy ny tahotra, noho ny nataon'izy ireo.) [An-Nahl: 112], Ary ny teniny hoe :

﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ 34﴾

(Tena tsy marina sy tsy mahay mankasitraka indrindra ny olombelona 34) [Sorat Ibrahim],

Raha ny momba ny fihatsarambelatsihy dia misy karazany roa : fihatsarambelatsihy ara-pinoana sy fihatsarambelatsihy ara-kasa.

Raha ny ara-pinoana :

Misy karazany enina izy io :

Ny fandavana ny irak'Allah, na ny fandavana ny sasany amin'izay nentin'ny irak'Allah, na ny fankahalana ny irak'Allah, na ny fankahalana izay noentin'ny irak'Allah, na ny faly tamin'ny fihenan'ny finoan'ny irak'Allah, na ny fankahalana ny fandresen'ny finoan'ny irak'Allah; Ireo no karazany enina ireo, ny mpanao azy dia anisan'ny olona any amin'ny ambaratonga ambany indrindra ao amin'ny Helo.

Raha ny fihatsarambelatsihy arak'asa :

Misy karazany dimy izy io :

Raha miteny izy, dia mandainga; raha mifamaly izy dia vetaveta, raha manao fampanantenana izy, dia mandika izany, raha nanankinan-javatra izy, dia mamadika, ary raha nampanantena izy dia mandà izany. Ary Allah no mahalala ny tsara indrindra”¹.

NY LOHAHEVITRA FAHADIMY :

Ny loharano sy niandohan'ny Tawhid

Ny Tawhid dia fivavahana marina sy finoana mirindra avy amin'ny Bokin'Allah sy ny Sonnah-ny Mpaminaniny - S.A.W - ary io ihany no fivavahana nampidinina avy any an-danitra, ary ny finoana rehetra izay ananan'ny olona dia mifanohitra amin'ny Tawhid dia manafohana azy, Satria Izy ireo dia finoana izay teraka teto an-tany ary noforonin'ny olona sy naoriny ary nampisiany, ka ny Tawhid no hany finoana izay nidina avy any an-danitra tamin'ny alàlan'ny fanambaran'Allah, ary izy no fivavahan'I Allah izay ankasitrahany ho an'ny mpanompony. Niteny Allah manao hoe :

﴿وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

(Ary ankasitrahiko ho anareo ny finoanareo ny Islam) [Al-Maidah: 3], Ary miteny Allah manao hoe :

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

¹ “Ad-Darari Sonnah” (3/66).

Ary izay manaraka fivavahana hafa ankoatra ny finoana Islam dia tsy ho raisina aminy velively izany.) [Sorate-Àl-'imran : 85]. Ary miteny Allah manao hoe :

﴿وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مِنْ سَفَاةٍ نَفْسِهِ﴾

(Ary tsy iza akory izay nandao ny fivavahan'i Ibrahim afa-tsy izay manao adaladala?) [Al-Baqarah: 130], Ary miteny Allah manao hoe :

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾

(Eny tokoa, fa ny fivavahana eo imason'Allah dia ny finoana silamo.) [Al Imran: 19]; Ny Tawhid dia fanambarana avy amin'Allah ilay Tsitoha, izay nampidina tany amin'ny mpanompony. Izany no fivavahan'i Allah izay namoronany ny olombelona sy nampisy azy ireo mba hahatanteraka izany. Izany no voalaza amin'ilay andininy masina hoe :

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّغُوتَ﴾

(Ary efa nandefa Iraka isaky ny vahoaka rehetra izahay, [hilaza] hoe : “Miankohofa eo anatrehan'Allah, ary halaviro ny andriamani-diso”. [Sorat An-Nahl : 36].

﴿أَتَى أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ 1 يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ 2﴾

(Tonga ny didin'Allah ! Ka aoka tsy ho maika amin'izany Ianareo. Voninahitra anie ho Azy ! ilay Avo indrindra amin'izay atambatr'izy ireo Aminy.1

Mampidina ireo Anjely miaraka amin'ny fanambarana Izy, avy amin'ny baikony, ho an'izay

sitrany amin'ireo mpanompony : “ Ampitandremonareo fa tsy misy Zanahary hafa ankoatra Ahy. Koa matahora Ahy àry ianareo ”.2 [Sorat An-Nahl].

Raha ny finoana hafa ankoatra ny Tawhid, dia finoana izay niorina teto an-tany, noforonina ary nampisin'ny olona, noho izany antony izany, ny iray amin'ireo fomban'ny Mpaminany ny manafaoana ny finoana maro, ny tsy finoana, ny fihatsarambelatsihy, ary ireo karazana fahadisoan-kevitra hafa dia ny manazava fa tsy mbola nisy fanambarana nivoaka momba azy ireo. Tadidintsika ilay tenin'i Yossof (A.S) tamin'ny namany anakiroa tao am-ponja manao hoe :

﴿عَرَبَآبَ مُتَقَرَّبُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهِ الْوَجْدُ الْفَهَارُ 39 مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ﴾

Ny tompo misaraka ve no tsara sa Allah, Ilay Mahery 39

Izay ivavahanareo afa-tsy Izy dia anarana nomenareo ihany, dia ianareo sy ny razanareo, izay tsy nandefasan'Allah fahefana. [Sorat Yossof]. Ary niteny Allah ao amin'ny Sorat An-Najm :

﴿أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى 19 وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى 20 أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَى 21 تِلْكَ إِذَا قِسْمَةٌ ضِيزَى 22 إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ﴾

Ka ahoana àry ny fahitanareo ny sampy Làt sy Ozzà? 19

Ary koa i Manat, ilay sampy fahatelo hafa ?20

Ho anareo va ny zazalahy, fa ho Azy kosa ny zaza vavy ?21

Tena fizarana vilana kosa izany !22

Tsy inona akory ireny fa anarana nomenao ihany, dia ianareo sy ny razanao, izay tsy nandefasan'Allah fahefana. [Sorat An-Najm] Ary hoy Hood (A.S) tamin'ny vahoakany :

﴿أُنْجِدُونِي فِي أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مِمَّا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْتَبِرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ 71﴾

(Miady hevitra amiko ve ianareo amin'ny anarana izay nantsoinareo sy ny razanareo, izay tsy nampidinan'Allah fahefana ho amin'izany, ary miandrasa fa miaraka miandry aminareo tokoa Aho 71) Sorat Hood

Ny Tawhid dia manana ny loharanony sy ny niaviany ao amin'ny Bokin'Allah sy ny Sonnan'ny Mpaminaniny, nalaina tamin'ity loharano mamy sy loharano madio ity. Fa ny finoana izay ananan'ny olona dia ny loharanony; na izay lazain'ny sain'izy ireo maloto sy izay takian'ny hevi-disony, na fanambarana avy amin'ny devoly mpivadika azy ireo : “Ary ny fanambarana dia misy karazany roa : Fanambarana avy amin'Ilay Mpamindra fo sy fanambarana avy amin'i Satana. Niteny Allah manao hoe :

﴿وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَيُؤْخِرُ إِلَىٰ أُولِيَآئِهِمْ لِيُجْدِلُوهُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾
{ 121

(Ary ny devoly dia mamporisika ny mpiara-dia aminy hiadi-hevitra aminareo, ary raha mankatò azy ireo ianareo, dia tena mpivavaka amin'ny sampy 121) [Sorat Al-An'am] Ary niteny Allah :

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرَفَ الْقَوْلِ غُرُورًا﴾

(Ary toy izany no nanaovanay fahavalo ho an'ny mpaminany tsirairay, dia devoly avy amin'ny olombelona sy ny jiny, mifampitaona amin'ny teny voahaingo amin'ny fitaka.) [Al-An'am: 112], Ary niteny Allah :

﴿هَلْ أَتَيْنَكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلَ الشَّيْطَانُ ۚ 221﴾

(Ho lazaiko anareo ve amin'iza no midina ireo satana ? 221) [Sorat Ash-Sho'ara'] Anisan'izany i Al-Mokhtar bin Abi Obaid, hany ka nilaza tamin'i Ibn Omar sy Ibn Abbas ny iray tamin'izy ireo hoe : Lazainy fa misy fanambarana alefa any aminy. Hoy izy :

﴿وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيُوحِيَ إِلَيَّ أَوْلِيَانِهِمْ لِيُجِدُواكُمْ﴾

(Ary ny devoly dia mitaona ny mpiara-dia aminy hiady hevitra aminareo). (Ary nisy nilaza tamin'ny anankiray koa hoe : Voalazany fa efa nambara taminy izany; Hoy izy :

﴿هَلْ أَتَيْنَكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلَ الشَّيْطَانُ ۚ 221﴾» ([17]).

(Ho lazaiko anareo ve amin'iza no midina ireo satana ?221)"17.¹

¹ "Fanangonana Fatwa" nataon'i Ibn Taymiyyah (13/75).

I Satana dia mitaona ny olona amin'ny fahadisoan-kevitra amin'ny finoana sy hevitra, fibanjinana ary eritreritra izay inoany, avy eo miantso ny olona ho amin'izany amin'ny alàlan'ity fanambarana nidina ho azy ireo avy amin'i Satana, na ny zavatra azon'ny olona iray amin'ny alàlan'ny tsirony ratsy, avy eo dia mipoitra ny asa, ny fanompoam-pivavahana sy ny fombafomba, ary hoy izy amin'ny fanomezana porofo ho azy ireo : Efa nanandrana izany izahay na sheikh anay; ny fivavahana dia tsy avy amin'ny zavatra niainana, na fihetsika nalaina tamin'ny nofy; Hoy izy : Hitako tao amin'ny nofy izany sy izany, ary nanorina fivavahana na finoana teo amboniny izy, sy ny sisa, avy amin'ny loharano nipoiran'ny finoan'ny olona maro izay tsy nampidinan'Allah Tsitoha fahefana.

Raha; ny finoana mahasambatra dia ny finoan'ny Tawhid, izay fivavahan'Allah ilay Tsitoha, ary Allah dia tsy manaiky ny fivavahana hafa afa-tsy avy amin'ny loharano mamy sy madio, na izay misotro avy amin'ny loharano voalohany sy ny loharano vaovao dia hahita ny sisa amin'ny loharano maloto sy mifangaro, saingy ny olona iray dia tsy mahafantatra ny fahalotoan'ireo loharano ireo raha tsy mahafantatra ny loharano madio sy mamy izay fanambaran'Allah ilay Tsitoha sy ny fampidinana azy. Nihevitra izy ireo fa izany no antony marina sy fivavahana marina.

Izany no antony nipetrahan'ny mpanara-dia sasany indraindray ka nitanisa ny tantaran'izy ireo hafahafa fony izy ireo mpivavaka tamin'ny sampy, ary nidera an'Allah izay nitarika azy ireo ho amin'ny finoana Islam sy ny Tawhid. Notaterin'i Abou Othman al-Nahdi - izay niaina tamin'ny vanim-potoana talohan'ny Islam ary niova ho mpino silamo tamin'ny andron'ny irak'Allah (R.A) nefa tsy nahita azy - dia hoy izy : "Nivavaka tamin'ny vato izahay tamin'ny vanim-potoana talohan'ny Islam, ary nandre antso niantso hoe : Ry vahoakan'ny dia! Efa maty ny Tomponareo, koa mitadiava Tompo - izany hoe ilay vato nivavahan'izy ireo, izay very sy tsy hita - dia hoy izy : Dia nandeha izahay tamin'ny lâlana sarotra sy mora, ary raha mbola nitady izany izahay, dia nandre antso niantso hoe : Efa hitanay ny Tomponareo, na izay mitovitovy aminy, dia hoy Izy : Dia tonga izahay, ka nisy vato tahaka izany koa no namonony azy (18) nitodika tany, nitsaoka azy sy nanantena izany ary nitarika ny fitalahoana sy ny fanantenana ary ny sorona, Aiza ny sain'ireo olona ireo?¹

Na izany aza, amin'ny fotoan'izany hetsika sy fanao izany dia lazain'izy ireo fa adala ny Mpaminany sy ny irak'Allah ary mihevitra ny

¹ Notantarain'I Ibn Abi Shaybah ao amin'ny "Mosannaf" (33914), Ibn Sa'd ao amin'ny "Al-Tabaqat Al-Kobra" (7/97), ary Abo Na'im ao amin'ny "Ma'rifat Al-Sahaba" (4707), ary tsara ny rojo fampitana azy.

tenany ho olona misaina. Fa raha Allah manazava ny hevi-baovao amin'ny finoana tokana sy ny finoana ary soridalan'i Allah Tsitoha no mitarika ny fo ho amin'ity finoana Islam ity, dia mazava ho an'ny olona fa izay iankinan'ny mpivavaka amin'ny sampy rehetra dia maloto sy mikorontana, ary miharihary fa ny fanompoan-tsampy rehetra dia simba ao an-tsaina.

Ny valisoa sy ny tombontsoa azo avy amin'ny Tawhid

Ny Tawhid dia manana valisoa sy tombontsoa tsy tambo isaina ary tsy ritra, ary tazana amin'ilay tenin'Allah manao hoe :

(أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ 24 تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ)

(Tsy hitanao va ahoana no nanaovan'Allah fanoharana ny teny tsara? Dia mitovy amin'ny hazo tsara iray, izay miorina tsara ny fakany, ary ny rantsany dia manakatra ny lanitra)24

Mamoa ny voany mandrakariva izy.) [Sorat Ibrahim], Ny valisoa sy ny tombontsoa azo avy aminy.

Ny tombontsoa sy ny vokatry ny Tawhid ho an'ny mpanompo eto amin'izao tontolo izao sy ny any an-danitra dia tsy misy fetra ary tsy tambo isaina. Fa hiteny izahay fanambarana ankapobeny :

Ny soa rehetra azon'ny mpanompo eto an-tany sy ny any an-danitra, ary ny ratsy rehetra izay

nahavoavonjy ny mpanompo eto an-tany sy ny any an-koatra, dia vokatry ny Tawhid sy ny valisoa vokatr'izany raha dinihina amin'ny antsipiriany ny vokatry ny Tawhid. Ny iray amin'ireo vokatra lehibe indrindra amin'ny tawhid dia ny manitsy sy manadio ny asa. Satria ny asa, na ahoana na ahoana, dia tsy manan-kery avy amin'ny mpanao azy ary tsy ekena aminy afa-tsy amin'ny tawhid, izy dia toy ny fototra amin'ny trano sy ny fakany raha amin'ny hazo, izany no nahatonga an'Allah niteny hoe :

﴿وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُورًا﴾
(19)

(Ary n'iza n'iza maniry ny any an-koatra sy miezaka mankany amin'izany no sady mpino... ny ezak'izy ireny dia hankasitrahana.119). [Sourat Al-isra]. Ary miteny indray Allah manao hoe :

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنشَأَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (97)

(N'iza n'iza manao asa soa, lahy na vavy, no sady mpino, dia tena ho velominay amin'ny fiainana tsara izy. Ary omenay valisoa mendrika mihoatra ny asa izay nataony izy ireo.)97 [Sorat An-Nahli]. Ny Tawhid no manitsy sy manadio ny asa na dia manana asa maro sy be dia be aza ny olona. Tsy ho raisina avy aminy izany raha tsy mifototra amin'ny finoana tokana an'Allah, niteny Allah hoe :

﴿وَمَا مَنَعَهُمْ أَن تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ﴾

(Ary tsy nisy nanakana ny fandaniany tsy ho raisina tamin'izy ireo afa-tsy ny tsy ninoan'izy ireo an'Allah sy ny iray). [Sorate At-Tawbat : 54] Ary miteny Allah manao hoe :

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ﴾

(Ary izay mikomy ny finoana dia ho zava-poana ny asany). [Al-Maidah: 5], Ary mbola niteny ihany :

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَنْ أَشْرَكَتَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ﴾

(Efa nambara taminao sy tamin'ireo izay talohanao hoe : “ Raha mampikambana Allah amin'ny zavatra hafa ianao, dia ho very maina tokoa ny asanao, ka dia ho anisan'ireo matiantoka ianao) (Az-zomar: 65). Ny Tawhid dia manitsy ny asa, ary tsy voaray izany raha tsy misy izany.

Ny Tawhid no anton'ny fahombiazana sy ny fisandratana eto an-tany sy ny any ankoatra.

﴿أَوَلَيْكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ 5﴾

(Izy ireny no amin'ny làlana mahitsy avy amin'ny Tompon'izy ireo, ary izy ireny no nahazo ny fahombiazana.) 5 [Sorat Al-Baqarah]; Ny olon'ny Tawhid dia olon'ny fitarihana sy olon'ny fahombiazana, ary ny fahombiazana no teny lehibe indrindra amin'ny fahazoana ny hatsaram-panahy, dia izay nahazo ny fahatsaran'izao tontolo izao sy ny any an-danitra, ary tsy azo na tratra ny soa eto amin'izao tontolo izao sy ny any an-danitra raha tsy amin'ny alalan'ny Tawhid ho an'Allah sy ny

fahatsoram-po amin'ny fivavahana Aminy, ny voninahitra ho Azy, Ilay Avo indrindra.

Anisan'ny vokatsoan'ny Tawhid : Izy no antony ahazoana ny voninahitr'Allah Tsitoha sy ny Paradisany, ary anton'ny famonjena amin'ny famaizana sy ny fahatezeran'Allah, Ka izay mihaona amin'Allah amin'ny fanokanana azy dia hiditra ao amin'ny paradisa, ary izay mihaona amin'Allah - sanatria - amin'ny fanompoan-tsampy dia hiditra ao amin'ny Afobe ary hitoetra ao mandrakizay. Hoy Allah manao hoe :

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

" Hamafisina, fa Allah dia tsy mamela heloka izay mampitambatra Azy amin'ny zavatra hafa, ary mamela heloka kosa Izy ankoatra izany raha toa ka sitrany ". [AN-NISSA : 48]. Iray amin'ireo vokatsoa sy valisoa azo avy amin'ny Tawhid dia ny fahazoana ny Paradisa sy ny famonjena amin'ny helo.

Raha nahavita ny tawhid izy tamin'ny zava-bita tsy maintsy natao na natolony, dia ny famonjena azony ny famonjena amin'ny fidirany. Fa raha mino an'Allah ka nanao fahotana dia ny fanavotana azony tsy mijanona mandrakizay ao amin'ny Afobe. Satria tsy hisy hitoetra ao amin'ny helo mandrakizay afa-tsy ny mpivavaka amin'ny sampy, araka ny voalaza ao amin'ny hadith :

«أَمَرَ الْمَلَائِكَةَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا مِمَّنْ أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَرْحَمَهُ مِمَّنْ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

“Nodidiany ny anjely hamoaka izay rehetra tsy mampifandray na inona na inona amin’Allah avy ao amin’ny Afo, avy amin’ireo izay tian’Allah hamindrana fo amin’ireo izay miteny hoe : Tsy misy tompo afa-tsy Allah”¹.

Ny iray amin'ireo vokatsua dia ny antony lehibe indrindra amin'ny fisokafan'ny fo, ary araka ny fahalavorariana, ny tanjany ary ny fitomboany, dia ny fanitarana ny tratan'ny tompo.

Niteny Allah manao hoe :

﴿أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِ﴾

(Moa ve tsy ilay olona izay notarihin’Allah ho amin’ny finoana Islam ny tratan'ny mba hibanjina ny fahazavana avy amin’ny Tompony?) [Az-zomar : 22]. Ary miteny i Tompo Allah manao hoe :

﴿فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ﴾

{Koa izay tian'Allah hitari-dàlana azy, dia tarihiny ho ao amin'ny finoana Islam ny fony, ary izay tian'Allah ho voavily dia ataony mafy sy tery ny tratan'ny toy ny miakatra any an-danitra.} [Sorate Al-An'am : 125] Ny fitarihana sy ny Tawhid dia anisan'ny antony lehibe indrindra amin'ny fanokafana ny fo, raha ny fanompoan-tsampy sy ny fahaverezana no anisan'ny antony lehibe indrindra mahatonga ny fahaterena.

¹ () Notantarain'i Al-Bokhari (7437) sy Moslim (182) tamin'ny fahefan'i Abo Horaïrah.

Anisan'ny vokatsoa ny fanomezan'Allah ny haja sy ny fandresena ny olony eto amin'ity tontolo ity, ny fanomezan-kery eto an-tany ary ny toe-piainana tsara. Hoy Allah :

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾
{ 55

Ary i Allah dia nampanantena ireo izay nino aminareo sy nanao ireo asa soa, fa omeny azy ireo ny fifandimbiasana eto ambonin'ny tany, tahaka ny nanomezany izany ireo talohan'izy ireo, omeny hery sy fahamboniana ny finoan'izy ireo izay nankasitrahiny ho azy ireo. Ary tena ho soloiny ho azy ireo ny fatahorany teo taloha ho fitoniana, manompo Ahy izy ireo ary tsy manankambana Ahy amin'ny zavatra hafa, ary izay tsy mino aorian'izany, izy ireny no tena mpanao ratsy. [Sorat An-noor].

Anisan'izany : Ny fivavahana tokana dia manokatra ny varavaran'ny hatsaram-panahy, ny fahasambarana, ny fifaliana, ny fifaliana ary ny fahatoniana ho an'ny mpanompo. Hoy Allah :

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ 28﴾

(Ireo izay nino, ka tony ny fon'izy ireo nohon'ny fahatsiarovana an'Allah". Moa ve tsy amin'ny alàlan'ny fahatsiarovana an'Allah no mahatony ny

fo ?28) [Sorat Ar Ra'd], Ary miteny Allah manao hoe :

﴿فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى 123 وَمَنْ أَعْرَضَ
عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى 124﴾

(Koa raha tonga aminareo ny fitarihana avy Amiko dia tsy ho diso làlana na ho latsaka ao anatin'ny fahoriana izay manaraka ny tarihiko)

Ary na iza na iza kosa mitodi-damosina amin'ny fampahatsiahivako, tena marina fa ho azy ny fiainana feno fahasahiranana, ary amin'ny andro fitsanganana amin'ny maty dia haverinay ao anaty fahajambana izy.124 [Sorat Ta.Ha]

Ary avy eo; Ireo no endri-javatra tsotra amin'ity lohahevitra lehibe ity, ary mangataka amin'Allah ilay Tsitoha aho mba hitondra soa ho antsika rehetra amin'ny zavatra nampianariny antsika, ary hanao izany ho tohan-kevitra ho antsika fa tsy hanohitra antsika, ary hitarika antsika amin'ny làlana marina.

Ary Allah no mahalala tsara indrindra, ary ny vavaka sy ny fiadanana anie ho amin'ny mpanompony sy ny irany, i Mpaminany Mouhammad (S.A.w), sy ny fianakaviany sy ny namany rehetra.

NY LOHAHEVITRA FAHAENINA

Fanoroam-pejy

Iray amin'ireo famantarana ny TAWHID (Fanokanana an'Allah)	2
Ny lohahevitra voalohany :	4
Ny mampiavaka ny teny fanokanana an'Allah izay antsoina hoe : (TAWHID) sy ny valisoany	4
NY LOHAHEVITRA FAHA-ROA :	18
Ny fetran'ny Tawhidi sy ny marina momba Azy	18
Ny lohahevitra fahatelo :	27
Fanatrarana sy famenoana ny Tawhid	27
NY LOHAHEVITRA FAHAEFATRA :	31
Fanafoanana sy tsy fahampian'ny Tawhid	31
NY LOHAHEVITRA FAHADIMY :	41
Ny loharano sy niandohan'ny Tawhid	41
Ny valisoa sy ny tombontsoa azo avy amin'ny Tawhid	48
NY LOHAHEVITRA FAHAENINA	54